

Regulamin pracy Komisji Etyki Badań Naukowych Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego

§ 1

1. Każdy pracownik oraz doktorant Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego, przeprowadzający badania naukowe z udziałem ludzi, zobowiązany jest do przestrzegania najwyższych standardów etycznych, m.in. takich jak ochrona godności, zdrowia oraz prywatności osób badanych.
2. Zadaniem pracy Komisji Etyki Badań Naukowych, zwanej dalej „Komisją”, jest weryfikacja zgodności projektów badawczych w zakresie psychologii i pedagogiki ze standardami etycznymi oraz celowości i wykonalności projektów w aspektach etycznych.
3. Komisja opiniuje wyłącznie projekty w zakresie psychologii i pedagogiki zgłoszone przez badaczy będących pracownikami naukowymi i doktorantami oraz studentami Uniwersytetu Śląskiego, którzy są kierownikami projektów indywidualnych i/lub zespołowych. Przy czym w przypadku doktorantów i studentów wymagana jest rekomendacja pisemna promotorów będących pracownikami Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego.
4. Zgłoszone projekty naukowe mogą być realizowane tylko wtedy, gdy Komisja wyda opinię pozytywną.
5. W sprawach nie objętych regulacją prawa krajowego¹ Komisja kieruje się innymi standardami etyki badań naukowych, np.:
  - a) American Educational Research Association:
www.aera.net/aboutaera/?id=222
  - b) British Educational Research Association:
www.bera.ac.uk/publications/guidelines/
  - c) American Psychological Association: www.apa.org/ethics;
  - d) European Federation of Psychologist Associations, Meta-Code of Ethics:
www.efpa.eu/ethics;
  - e) Universal Declaration of Ethical Principles in Psychology:
www.sagepub.com/cac6study/pdf/UniversalDeclaration.pdf.

---

¹ Kodeks etyczno-zawodowy psychologa, PTP:

<http://www.ptp.org.pl/modules.php?name=News&file=article&sid=29>;

Zbiór zasad i wytycznych pt. „Dobre obyczaje w nauce” opracowany przez Komitet Etyki w Nauce Polskiej Akademii Nauk: http://www.ken.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=69:dobre-obyczaje-w-nauce&catid=35:ksiki&Itemid=48;

6. Komisja opiniuje projekty naukowe w sposób bezstronny, wolny od wszelkich korzyści natury osobistej.

§ 2

1. Komisja powołana zostaje na mocy uchwały Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 14 grudnia 2010 roku.
2. Kadencja Komisji trwa cztery lata. W skład Komisji wchodzi od 5 do 7 pracowników naukowych Wydziału Pedagogiki i Psychologii, reprezentujących różne dziedziny psychologii i pedagogiki.
3. Członkowie Komisji są wybierani przez Radę Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego na drodze głosowania tajnego.
4. Członkostwo Komisji jest sprawowane na zasadzie dobrowolności.
5. Członkowie Komisji wybierają przewodniczącego, zastępcę oraz sekretarza większością głosów w drodze głosowania tajnego.
6. Członkowie Komisji pełnią swoje obowiązki do czasu pierwszego posiedzenia następnej kadencji.
7. Wydanie opinii przez Komisję jest bezpłatne.

§ 3

1. Rada Wydziału Pedagogiki i Psychologii UŚ odwołuje członków Komisji w sytuacji:
  - a) osobistego wniosku o odwołanie złożonego za pośrednictwem Przewodniczącego Komisji,
  - b) wniosku Przewodniczącego Komisji, w przypadku gdy członek Komisji nie uczestniczy w jej pracach,
  - c) wniosku Przewodniczącego Komisji, w przypadku gdy członek Komisji naruszy zasady etyczne, obowiązujące pracownika naukowo-dydaktycznego oraz psychologa/pedagoga.
2. Członek Komisji powinien dobrowolnie zaniechać udziału w opiniowaniu projektu badawczego, w którego przygotowanie jest sam zaangażowany.
3. Przewodniczący Komisji powinien być poinformowany o konflikcie interesów przed rozpoczęciem oceny projektu.

§ 4

1. Zainteresowany badacz składa w sekretariacie Instytutu Psychologii wnioski o wyrażenie opinii o projekcie badawczym, zgodnie z załączonym wzorem, w liczbie kopii odpowiadającej liczbie członków Komisji.
2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć:
  - a) informacje o etycznych aspektach projektu (udział dzieci, pozyskiwanie danych osobowych, elementy stwarzające zagrożenie dla zdrowia psychospołecznego, wprowadzanie w błąd osób badanych, respektowanie praw autorskich),
  - b) informację przeznaczoną dla osób badanych, zawierającą dane o celach i sposobie przeprowadzenia badania, a w przypadku ryzyka związanego z

poddaniem się badaniu, powiadomienie o takim ryzyku i możliwościach jego minimalizacji,

- c) wyszczególnienie stosowanych narzędzi badawczych,
- d) opis procedury badania,
- e) charakterystykę badanej grupy,
- f) spodziewane korzyści wynikające z przeprowadzenia badania,
- g) informacje o konieczności wyrażenia pisemnej zgody przez osobę badaną lub prawnego opiekuna; zasady uzyskiwania pisemnej zgody zawiera załącznik nr 1.

§ 5

1. Przewodniczący Komisji, po zapoznaniu się z dokumentacją, o której mowa w §4, zwołuje posiedzenie Komisji i przekazuje członkom Komisji projekt badań naukowych.
2. Przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności zastępca, kieruje obradami Komisji.
3. Do zadań sekretarza należy:
  - a) sprawdzanie kompletności składanych wniosków,
  - b) przekazanie wnioskodawcy informacji o terminie rozpatrywania wniosku,
  - c) przekazanie opinii Komisji do wnioskodawcy,
  - d) w przypadku opinii dotyczącej badania wielośrodkowego przekazanie opinii komisjom etycznym właściwym dla tych ośrodków.
4. Członkowie Komisji zapoznają się z przedłożoną dokumentacją i w dyskusji oceniają projekt.
5. W części posiedzenia Komisji, w której oceniany jest projekt, może uczestniczyć osoba składająca wniosek.
6. Komisja może powołać dodatkowych ekspertów do oceny projektu przed głosowaniem. W takiej sytuacji sekretarz w ciągu 3 dni przekazuje wnioskodawcy informację o powołaniu eksperta oraz przybliżonym terminie ponownej analizy wniosku przez Komisję.
7. Komisja może zażądać od wnioskodawcy dodatkowych wyjaśnień na piśmie lub w formie ustnej.
8. Komisja podejmuje uchwałę wyrażającą opinię większością głosów w drodze głosowania tajnego, przy udziale w głosowaniu ponad połowy składu Komisji, w tym przewodniczącego lub jego zastępcy.
9. W głosowaniu mogą być oddane wyłącznie głosy za przyjęciem albo odrzuceniem opinii.
10. Opinia Komisji może być pozytywna, negatywna lub też pozytywna warunkowo.
11. Opinia pozytywna oznacza, że projekt badawczy spełnia wymogi etyczne w dziedzinie psychologii i może być realizowany.
12. Opinia pozytywna warunkowo oznacza dopuszczenie do realizacji projektu badawczego pod warunkiem dokonania przez badacza zmian, zaproponowanych

przez Komisję w opinii. Po wprowadzeniu zaproponowanych zmian badacz może ponownie złożyć wniosek do Komisji, celem uzyskania opinii pozytywnej.

13. Opinia negatywna oznacza, iż projekt nie powinien być realizowany ze względów etycznych.
14. Uchwałę Komisji podpisują wszyscy członkowie biorący udział w jej podjęciu.
15. Komisja wyraża opinię nie później niż w terminie 1 miesiąca od dnia otrzymania kompletnej dokumentacji od badacza, z wyjątkiem okresu urlopowego, w którym okres ten może być wydłużony do 3 miesięcy.
16. Postępowanie w sprawie wyrażenia opinii jest poufne.
17. Wzór opinii zawiera załącznik nr 2.
18. Kopia wniosku oraz opinii przechowywana jest w aktach, w warunkach uniemożliwiających dostęp do niej osób innych niż członkowie Komisji i powołani eksperci.
19. Na pisemną prośbę badacza, w przypadku, kiedy współpracuje on z podmiotem zagranicznym lub składa artykuł do czasopisma zagranicznego Komisja może przedstawić potwierdzenie opinii w języku angielskim.

§ 6

1. Odwołanie od uchwały Komisji wyrażającej opinię może wnieść:
  - a) składający zopiniowany wniosek,
  - b) komisja etyki właściwa dla ośrodka, który ma uczestniczyć w wielośrodkowym badaniu naukowym z udziałem ludzi.
2. Odwołanie, o którym mowa w ust. 1 wnosi się za pośrednictwem Komisji do Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii UŚ w terminie do 14 dni od dnia otrzymania opinii.
3. Odwołanie powinno być rozpatrzone nie później niż w ciągu 2 miesięcy od dnia jego wniesienia.

§ 7

1. Komisja nie opiniuje wniosków w przypadku badań prowadzonych z udziałem zwierząt. Badania te muszą uzyskać pozytywną opinię komisji etycznych działających zgodnie z ustawą o Ochronie Praw Zwierząt.